

Confraria de Sant Jordi

Jorge Juan Francés Albero · L'equip de redacció

Confraria de Sant Jordi
Banyeres de Mariola

Encara que no existix documentació alguna que ens permeta assegurar ni des de quan ni el per què de la devoció a Sant Jordi Màrtir a Banyeres de Mariola, sí que ens ha arribat per tradició oral i per uns pocs testimoniatges escrits que la devoció al nostre Patró ens ve llegada pels nostres avantpassats des de temps immemorial, al ser la nostra Parròquia de Santa Maria de la Misericòrdia una de les més antigues de la nostra Diòcesi de València, instaurada pel rei Jaume I entre els segles XIII i XIV.

Malgrat no disposar pràcticament de documentació per haver desaparegut en cremar-se els arxius municipal i parroquial durant la Guerra Civil de 1936, el sacerdot fill del nostre poble Francisco Berenguer Mora (1877-1960), en el seu llibre *"Bañeres y San Jorge"*, ens explica la més que probable influència que van exercir sobre el nostre poble en la devoció al Sant de Capadòcia les hosts aragoneses i catalanes, les quals van ajudar al rei Jaume I en la reconquesta per a la Corona d'Aragó de les nostres terres.

Devoció de la qual anys més tard va deixar constància escrita l'insigne botànic Antoni Joseph Cavanilles en el seu *"Cuaderno de excursiones por el Reino de Valencia"* en haver visitat el nostre poble el 23 d'abril de 1792, deixant constància de les festes patronals de moros i cristians que Banyeres de Mariola celebrava en honor de Sant Jordi.

Però són molts altres els esdeveniments, fets i referències històriques que demostren l'antiquíssima

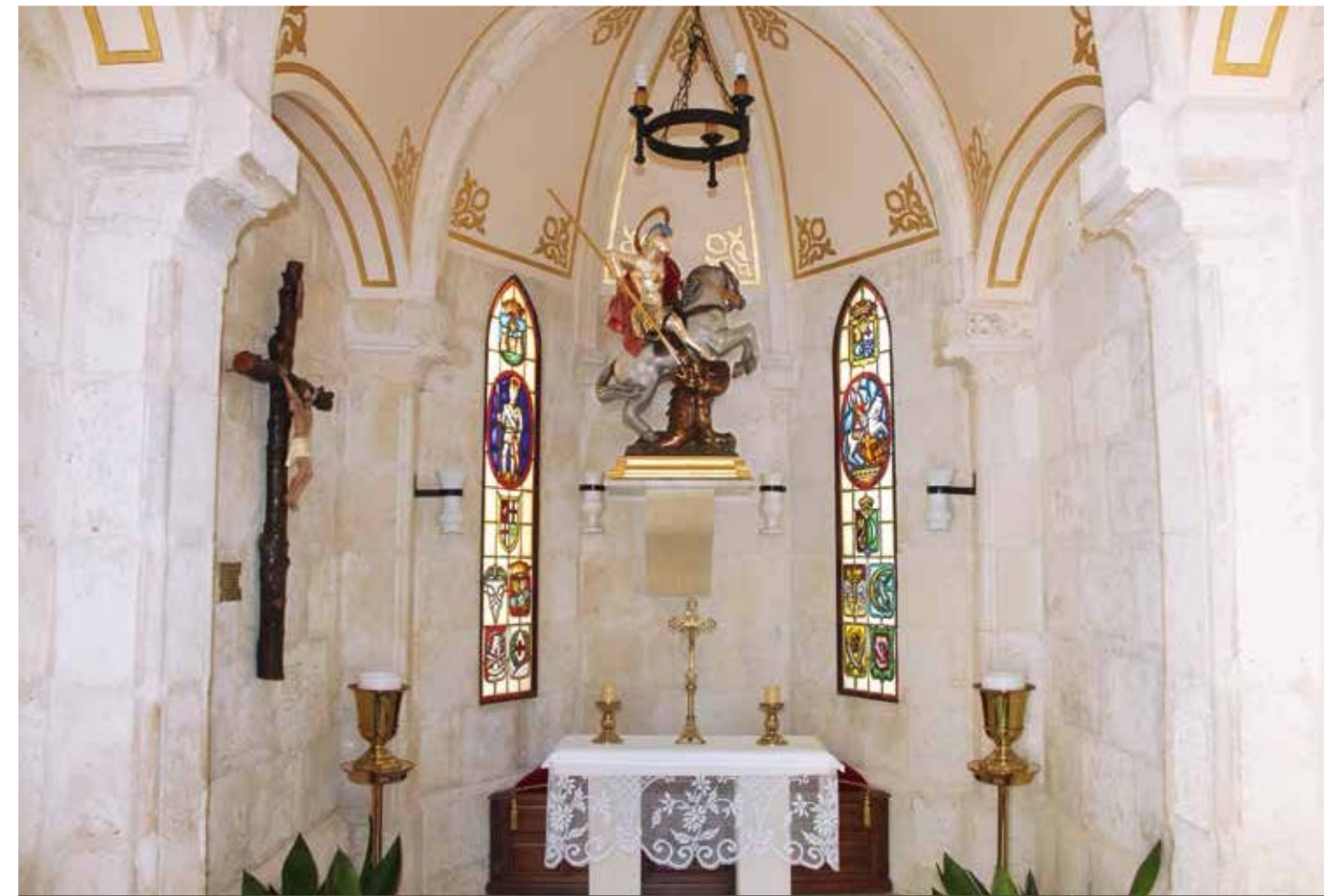
devoció que Banyeres de Mariola professa cap al seu Sant Patró, i entre els quals cal destacar:

- L'antiga ermita que Banyeres va dedicar a Sant Jordi Màrtir, datada al segle XIV, i que alguns estudiosos referencien com la més que probable i antiga mesquita àrab que figurava dins del recinte emmurallat del nostre castell. Reconvertida en ermita després de la Reconquesta i en la qual durant la visita pastoral al nostre poble que va realitzar Sant Joan de Ribera com a responsable de la nostra Diòcesi l'any 1610, va manar construir un retaule per a la imatge de Sant Jordi.

Esta primitiva ermita els nostres majors expliquen que albergava una imatge realitzada en metall, d'aproximadament uns 80 cm d'alt, anomenada Sant Jordi "El Vellet", per ser la més antiga que es recordava; imatge que lamentablement es troba hui desapareguda i de la qual es desconeix per complet el seu parador, havent-nos arribat una fidel reproducció realitzada en fusta policromada de l'any 1802, que custodia la família Albero Bodí. Esta edificació actualment ha desaparegut quasi per complet i d'ella només ens queden els seus fonaments, en la ubicació dels quals des del 9 de març de 2003 se situa "El Monument a Sant Jordi" que el nostre poble va alçar amb tanta devoció, col·laboració, sacrifici i esforç.

- En l'escriptura de l'últim inventari que es coneix de l'església vella (realitzat l'any 1742) amb motiu de construir-se el nou Temple Parroquial figura un reliquiari daurat amb la seua creu de plata i el peu de fusta, el qual contenia relíquies de Sant Blai, Sant Pere, Santa Bàrbara, Santa Àgata, Santa Leocàdia i Sant Jordi, entre moltes altres.

- Existix documentació de l'any 1747 en la qual es relacionen despeses per a la celebració de les festes de Sant Jordi, i de 1780 que fa referència a l'arribada a Banyeres d'una nova relíquia del nostre Patró el primer diumenge del mes de setembre.

Situada a l'Est, l'antic cementeri, una vegada traslladades les seues restes, va donar pas a una nova ermita en 1990, per des d'este lloc tan sagrat esperar tots els anys poder compartir les nostres festes en honor de Sant Jordi, realitzant a l'inici i a la seua fi el Trasllat de la seua imatge.

- També coneixem l'existència d'una imatge de Sant Jordi beneïda l'any 1841, del famós escultor Antonio Esteve Romero i cremada durant la contesa nacional al segle XX, al costat del seu altar del Temple Parroquial i pràcticament tot el seu aixovar.

Tots estos esdeveniments més antics, dades i referències històriques, i molts altres que seria molt llarg referenciar ací, posen de manifest l'antiguitat i la força de la devoció que la vila de Banyeres de Mariola sent cap al seu Patró i que, afortunadament, ha perdurat fins als nostres dies.

Però no obstant això, açò no és el que ens ocupa. Ja que l'important és el fet que des de les acaballes del segle XIII el nostre poble professa una gran admiració, respecte i devoció a Sant Jordi, el Màrtir de Crist i testimoni de la seua fe.

I que per este motiu és digne de reconèixer ací que des de sempre hi ha hagut persones que s'han ocupat, responsabilitzat i dedicat el seu temps perquè esta devoció, la de tot un poble, no es perdera, sinó més aviat al contrari, que a poc a poc i de forma progressiva fóra arrelant-se, enfortint-se i acreixent-se. De manera que malgrat les dificultats hi haguera veïns disposats a defensar les seues creences i la devoció a Sant Jordi, des dels diferents col·lectius de sacerdots, preveres i vicaris naturals o destinats a esta vila, a persones anònimes, homes i dones de qualsevol condició social, que s'han dedicat perquè la devoció i el patrimoni que comporta —les diferents imatges, ermita o altar en el Temple Parroquial— tingueren sempre la dignitat que els corresponia en cada època i circumstància, així com la preparació i celebració dels actes religiosos durant la celebració

de les festes patronals en el seu honor, amb la major dignitat i esplendor possible. I per descomptat i més important, si cap, que la devoció que els nostres avantpassats els van transmetre ens l'han transmesa al llarg dels segles, de manera que perdre i seguísca acreixent-se fortament com fins ara.

Tot este procés, com no podia ser d'una altra forma, va propiciar que l'any 1926 confluïren les circumstàncies necessàries per a poder iniciar els tràmits oportuns per part d'un gran nombre de veïns amb el sacerdot banyerut Emilio Berenguer Ribera al capdavant per sol·licitar a la Santa Seu la Proclamació Canònica del Patronatge de Sant Jordi per a Banyeres de Mariola, la concessió del qual va ser comunicada per l'Arquebisbat de València al nostre poble el 27 d'agost de 1927. Conseqüència d'este esdeveniment

històric tan important per al nostre poble va ser la creació, estructuració i reglamentació de la Confraria de Sant Jordi de Banyeres de Mariola en 1928, amb el seu primer president al capdavant Marcelino Enrique Madrid, encarregada de preparar, organitzar i dur a terme els actes religiosos concernents i relacionats amb el nostre Patró, bé durant les festes patronals, bé durant tot l'any, en ser els depositaris i custodis de la devoció del nostre poble cap al testimoni de Jesucrist i màrtir capadoci.

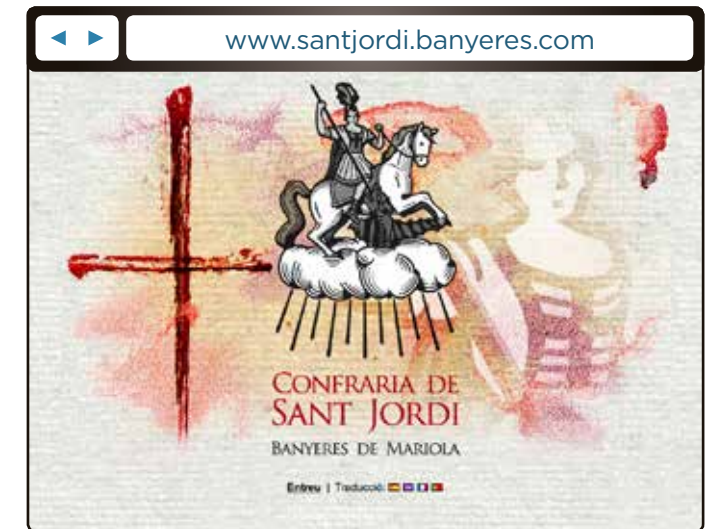
La Confraria de Sant Jordi és una entitat que segueix el model formatiu i participatiu que des de la seua creació determinen els seus estatuts, en la qual la intervenció dels socis ha sigut i segueix sent l'epicentre que determina el seu desenvolupament. I les finalitats de la qual com a entitat pública de servici al

nostre poble la fan ser acollidora, transparent i oberta a la diversitat de la nostra societat, fet i realitat que assumix amb responsabilitat.

La Confraria, sempre afavorida per les diferents Juntas Directives, assessorades pels responsables religiosos a cada moment, però amb un alt nivell d'independència, han tingut especial afecte a l'hora de cuidar i engrandir el patrimoni espiritual i devocional que els nostres avantpassats ens van llegar, però a més quasi totes han desenvolupat els seus propis projectes, per a seguir engrandint i cuidant el patrimoni material fruit de l'esforç i sacrifici de tots els banyeruts, el qual la Confraria s'encarrega d'administrar i cuidar.

Si fem una ullada cap a enrere a estos últims 87 anys d'existència, des que es constituïra i reglamentara oficialment la Confraria de Sant Jordi, podem vore quantes coses ha realitzat esta institució per millorar i renovar els llegats rebuts: el devocional i el material, trobant-nos amb moments d'una ingent labor, de gran magnitud humana i calat religiós, en el qual TOTS tenen cabuda, sent un orgull i un honor poder formar part, bé de l'entitat com a confreres i molt més com a membre d'una Junta Directiva al servici de Banyeres de Mariola.

La Confraria de Sant Jordi a través de la seua labor d'organització dels actes religiosos de les nostres festes patronals, la custòdia de la devoció que Banyeres de Mariola sent cap al seu Patró i l'ingent esforç per mantenir el patrimoni que molts veïns oferixen al Sant, així com la realització dels propis projectes que cada junta directiva realitza, està més oberta que mai a proclamar la seua intenció de seguir amb gran humilitat i pas ferm l'exemple i el testimoniatge de la vigència de Sant Jordi en els nostres dies, però també admira a este lluitador que confiadament posa el seu peu sobre la bèstia —el drac— per a demostrar-nos

En una època en la qual les noves tecnologies ens permeten estar presents en qualsevol lloc, la Confraria de Sant Jordi va obrir una finestra al món, a través de la qual tots poden conèixer l'entitat i inscriure's com a socis; una porta oberta que possibilita el coneixement i l'estudi de la vivència de la devoció a Sant Jordi que sent tot un poble i de com Banyeres de Mariola organitza els actes religiosos que celebra en honor del seu Patró.

que la nostra fe és la que triomfa, si és pura, i el camí recte, el qual ens porta a la victòria sobre les nostres pròpies dificultats i adversitats.

Per la callada labor de cuidar, acréixer i transmetre la devoció al nostre Patró Sant Jordi que els nostres avantpassats ens van transmetre; per tants anys de servici desinteressat al nostre poble, acreixent, custodiant i cuidant el patrimoni de tots els banyeruts, i per tants anys de treball per organitzar els actes religiosos que el nostre poble realitza per a major glòria de Sant Jordi, són motius suficients perquè enguany siga reconeguda la Confraria de Sant Jordi de Banyeres de Mariola com a BANYERUT AMB NOM PROPI.

VÍTOL AL NOSTRE PATRÓ SANT JORDI!

Emergint a l'Oest, sobre les ruïnes de l'antiga "Ermita del Conjurador" una imatge de tres metres i mig d'altura domina la vall, al peu del castell, en un lloc amb una panoràmica privilegiada de la Penya la Blasca, l'Alt de la Barcella i la Vall del Vinalopó, monument que s'alça per a transmetre'ns la pau i l'assossec que des d'allí se sent en contemplar la posta de sol o el clarejar d'un nou dia. Lloc privilegiat per a la meditació, el qual alberga entre les seues pedres la història del nostre poble i on la festa representada amb les seues banderes ens recorda que hem anat sempre junts i de la mà, sota la seua mirada serena i bondadosa.

BIBLIOGRAFIA

"Bañeres y San Jorge" Autor: Francisco Berenguer Mora.

"Confraria de Sant Jordi" Autors: Miguel Sempere Martínez i José Luis Vañó Pont. Primera edició: 1995.

"Iglesia Parroquial de Banyeres de Mariola" Autors: Antonio Belda Martínez, Juan Castelló Mora, Antonio Mataix Blanquer, Francisco Javier Mira Calatayud, Miguel Sempere Martínez i José Luis Vañó Pont. Primera edició: 13 de desembre de 2004.

Web Filà de Moros Vells: www.morosvells.com

Web Confraria de Sant Jordi de Banyeres de Mariola: www.santjordi.banyeres.com